

Preses relīze, 2026. gada 19. oktobris

Starp planētas atmiņu un iztēlotām nākotnēm – šonedēļ tiek atklāta RIXC Mākslas un zinātnes festivāla “Klimata iztēle” izstāde

Patricia Domínguez. “Augu matrica” (Matrix Vegetal), 2021–2022.

Jau šonedēļ, **22. un 23. oktobrī**, Rīgā un tiešsaistē norisināsies **RIXC Mākslas un zinātnes festivāls**, kas šogad pulcēs starptautiskus māksliniekus, pētniekus un kultūras profesionāļus, piedāvājot mākslinieciskus eksperimentus, līdzdalības darbnīcas, diskusijas, ievadlekciju un divas izstādes, lai kopīgi pētītu, kā māksla un zinātne var paplašināt mūsu klimata iztēli.

Festivāla centrālais notikums – **izstāde “Klimata iztēle”** – tiks atklāta **ceturtdien, 22. oktobrī, plkst. 18.00 Latvijas Nacionālajā bibliotēkā**. Izstādē varēs aplūkot četrpadsmit jaunu un starptautiski atzītu ārvalstu un latviešu mākslinieku darbus, kas rosina apmeklētājus ne tikai vērot, bet arī ieklausīties un mijiedarboties – no iespējas atklāt meža ekosistēmas slēpto dzīvi un izjust okeāna viļņu ritmu līdz aicinājumam apmaldīties laikā vai pat uz mirkli pārtapt par cilvēku-mušu.

Starp izstādes dalībniekiem ir šveiciešu mediju mākslas pionieru duets **knowbotiq** sadarbībā ar kolumbiešu mākslinieku **Pablo Toresu** (*Pablo Torres*), čīliešu māksliniece **Patrīsijs Domingesa** (*Patricia Domínguez*), japāņu mākslinieks **Rjū Furusava** (*Ryu Furusawa*), kā arī vācu

mākslinieks **Benedikts Tervīls** (*Benedikt Terwiel*), kura darba skaņu celiņš tapis sadarbībā ar dziedātāju un mākslinieci **ANOHNI**. Līdzās viņiem izstādē piedalās arī **Markuss Mēders** (*Marcus Maeder*, Šveice), mākslinieku duets **kennedy+swan** (Vācija), **Anne Dukhi Jordana** (*Anne Duk Hee Jordan*, Dienvidkoreja/Vācija) un **Polīna Dutreliņa** (*Pauline Doutreluingne*, Beļģija/Vācija), kā arī Latvijas mākslinieki **Maija Demitere**, **Mārtiņš Ratniks** un **Jurģis Peters** sadarbībā ar **Lauru Belofu** (*Laura Beloff*, Somija).

Savukārt **piektdien, 23. oktobrī, plkst. 18.00 RIXC galerijā** tiks atklāta **Rasas Šmites** un **Raita Šmita** jaunākā izstāde **“Pamudinātā evolūcija”**, kurā mākslinieki pamudinājuši mākslīgo intelektu iztēloties augus, kādi, iespējams, vēl neeksistē, aicinot apmeklētājus kļūt par to evolūcijas līdzdalībniekiem. **Izstādes ikvienam interesentam būs apskatāmas līdz 12. decembrim.** Grupu apmeklējumiem aicinām pieteikties iepriekš, rakstot uz e-pasta adresi rixc@rixc.org.

Abu izstāžu konceptuālo un teorētisko ietvaru veidos festivāla **simpozij**s, kas 22. un 23. oktobrī norisināsies Latvijas Nacionālajā bibliotēkā. **Dalība visos festivāla pasākumos ir bez maksas, simpozijam aicinām iepriekš reģistrēties [Eventbrite platformā](#).**

Izstāde “Klimata iztēle”

Izstādē klimata iztēle tiek pētīta kā kultūras un zinātniskās izpētes lauks, kurā satiekas māksla, tehnoloģijas un vides pētniecība. No mikroskopiskiem organismiem, augu pasaulēm un botāniskās fantastikas līdz ekoloģiskai simbiozei, mākslīgajai dzīvībai un hibrīdām sistēmām, mainīgām ainavām un vides atmiņai – mākslinieki izmanto iztēli kā kritiski nozīmīgu spēju uztvert, sajust un no jauna pārdomāt mūsu attiecības ar dabu un Zemi laikā, kad klimata pārmaiņas kļūst par izaicinājumu planētas ekosistēmai, infrastruktūrai un ikdienas dzīvei.

Šveiciešu mākslinieku duets **knowbotiq** sadarbībā ar kolumbiešu mākslinieku **Pablo Toresu** instalācijā **“TUMBLE_needs – spēlēsim sinkrētisku pārpilnību”** (*TUMBLE_needs – let's play syncretic abundance*) pievēršas invazīviem augiem un organismiem, to nekontrolēto izplatīšanos aplūkojot nevis kā traucējumu, bet kā iespēju dažādu sugu kopā pastāvēšanai.

Japāņu mākslinieks **Rjū Furusava** videoinstalācijā **“Plūdmaiņu vidū #3”** (*Mid Tide #3*) ar īpaši izstrādātas programmatūras palīdzību pārvērš Klusā okeāna viļņu ierakstu trīsdimensiju struktūrā, kas, līdzīgi sērfošanas pieredzei, izaicina ierasto laika un telpas uztveri.

Čīliešu māksliniece **Patrīcija Domingesa** videoinstalācijās **“Augu matrica”** (*Matrix Vegetal*) un **“Intervija ar Amadoru Aniseto”** (*Interview to Amador Aniceto*) meklē veidus, kā atjaunot saziņu starp cilvēku un citām dzīvības formām, balstoties etnobotānikā un pieredzē, kas gūta, mācoties pie dziednieka Peru.

Berlīnē dzīvojošo mākslinieču **Annes Dukhi Jordanas** un **Polīnas Dutreliņas** filma “**Lielaists**” (*Brakfesten – La Grande Bouffe*) tuvplānā seko mizgraužu, sēņu un koku attiecībām gubu Holandes slimības skartos Zviedrijas mežos, atklājot bojāeju un sadalīšanos kā daļu no nepārtraukta dabas pārmaiņu cikla.

Vācu mākslinieku duets **kennedy+swan** papildinātās realitātes akvareļu sērijā “**Jauktie signāli**” (*Mixed Signals*) savieno taustāmo ar digitālo, vaicājot, kā mākslīgais intelekts – tehnoloģija, ko bieži saista ar cilvēka attālināšanos no dabas, – var palīdzēt ieklausīties citās dzīvības formās.

Šveiciešu skaņu mākslinieka **Markusa Mēdera** instalācijā “**Krasta līnija. Klausīšanās postenis**” (*Imeall an chosta. A coastal listening post*) apmeklētāji ar tīmekļa radio palīdzību var ieklausīties Īrijas piekrastes skaņu ainavās no dažādām vietām un laika periodiem, iepazīstot klimata pārmaiņu skartās piekrastes ekosistēmas.

Vācu mākslinieka **Benedikta Tervīla** video un skaņas instalācijā “**Zeme pirms pēdējās**” (*Land before Last*), kuras skaņu celiņš tapis sadarbībā ar dziedātāju un mākslinieci **ANOJNI**, skatītāja priekšā paveras Nīderlandes digitālais reljefa modelis, no kura izdzēsta visa apbūve, veģetācija un dzīvība. Šī ainava, kurā saglabājušies vien cilvēka atstātie nospiedumi, atgādina plašu arheoloģisko izrakumu vietu, un tieši tās tukšums mudina aizdomāties par mūsu tagadni.

Latviešu mākslinieka **Jurģa Petera** un somu mākslinieces **Lauras Belofas** interaktīvā instalācija “**Muša**” (*The Black Fly*) uz īsu brīdi pārvērš skatītāja atspulgu cilvēka un mušas hibrīdā, atgādinot par neizbēgamo līdzāspastāvēšanu ar dzīvības formām, kuras mēdzam uzskatīt par nevēlamām. Māksliniece **Maija Demitere** instalācijā “**Simbiotiskais mikrobioms**” (*Symbiotic Microbiome*) atklāj, kā augs un tā sakņu mikroorganismi, sadarbojoties, spēj attīrīt gaisu, piedāvājot modeli ilgtspējīgākai pilsētvidei, savukārt **Mārtiņa Ratnika** videodarbā “**Nedzīvot saules mūžu**” (*Not to outlive the Sun*) vecvectēva mājas laukakmeņi kļūst par atskaites punktu pārdomām par cilvēka mūža un kosmiskā laika nesamērojamību.

Izstādes mākslinieki: Maija DEMITERE (LV), Patricia DOMÍNGUEZ (CL), Ryu FURUSAWA (JP), Anne Duk Hee JORDAN (KR/DE), Pauline DOUTRELUINGNE (BE/DE), kennedy+swan (DE), knowbotiq (CH/AT) sadarbībā ar Pablo TORRES (CO), Marcus MAEDER (CH), Jurģis PETERS (LV/FI) sadarbībā ar Laura BELOFF (FI), Mārtiņš RATNIKS (LV), Benedikt TERWIEL (DE) sadarbībā ar ANOJNI (US).

Kurators: Raitis ŠMITS (LV)

Mākslas darbu prezentāciju nodrošina tehnoloģiju partneris LG Electronics. “Laikmetīgā māksla un tehnoloģijas palīdz mums citādāk ieraudzīt cilvēka un vides attiecības. LG Electronics lepojas atbalstīt šo dialogu, kas saskan ar vienu no mūsu būtiskākajām vērtībām –

ilgtspēju un atbildību pret vidi. Šogad festivālā LG nodrošina mūsdienīgākos televizorus, kuru izcilā krāsu precizitāte un detalizācija ļauj mākslas darbiem, paplašinātās realitātes projektiem un datu vizualizācijām atklāties visā to daudzveidībā un precīzi sasniegt apmeklētāju.”
Sergejs Samoilenko, “LG Electronics” vadītājs Baltijas valstīs

Izstāde “Pamudinātā evolūcija”

Rasas Šmites un **Raita Šmita** jaunākajā izstādē mākslinieki ar mākslīgā intelekta palīdzību iztēlojas, kā augi varētu attīstīties strauju klimata pārmaiņu apstākļos. Izstādes pamatā ir savvaļas Andu lupīnas, kas aug ekstremālos kalnu apstākļos un ir viens no salīdzinoši jaunākajiem straujas augu sugu daudzveidošanās piemēriem. Sadarbībā ar Cīrihes Universitātes augu evolūcijas zinātnieku Kolinu Edvardu Hjūzu (*Colin Edward Hughes*) mākslinieki digitalizēja 100 herbārija paraugus un trenēja ģeneratīvā mākslīgā intelekta modeli, kas tos pārveido spekulatīvās formās. Trīsdimensiju digitālajā vidē augi atgūst ķermeņus, ko reiz zaudēja kā herbārija eksponāti, un kļūst par interaktīviem virtuāliem organismiem, kas reaģē uz apmeklētāju roku kustībām un vides datiem – gaismu, temperatūru un mitrumu. Darba nosaukums spēlējas ar vārda “prompt” (pamudinājums) dubulto nozīmi: mainīgie vides apstākļi pamudina bioloģisko adaptāciju, savukārt mākslinieki pamudina ģeneratīvo mākslīgo intelektu iztēloties augu formas, kas, iespējams, vēl neeksistē.

Izstādē apskatāmi trīs savstarpēji saistīti darbi: video “No herbārija līdz MI ģenerētai evolūcijai”, digitālo izdruku sērija “Četri veidi, kā būt lupīnai” un interaktīva sienas projekcija “No pamudinātās evolūcijas līdz hibrīdai aģencei”.

Abi mākslinieki darbojas mākslas, zinātnes un imersīvo mediju krustpunktā. Šoruden viņu darbi skatāmi arī Manheimas izstāžu zālē (*Kunsthalle Mannheim*), MO muzejā Viļņā un Stokholmas metro stacijā *Skanstull*.

Simpozījs

Visas trīs simpozija sesijas veidotas kā līdzdalības darbnīcas, kurās līdzās uzaicināto mākslinieku un pētnieku prezentācijām ar savu praksi iepazīstinās arī atklātā konkursa dalībnieki, savukārt visi dalībnieki aicināti iesaistīties kopīgās diskusijās.

Ceturtdien, 22. oktobrī, plkst. 13.00 simpoziju ievadīs sesija **“Par māksliniecisko eksperimentēšanu”** ar sociologa un pētnieka **Filipa Sormani** (*Philippe Sormani*) vadītu darbnīcu, bet **plkst. 16.00** Sormani lasīs festivāla ievadlekciju **“Laboratorijas atgriešana savvaļā”** (*Rewilding the Lab*), pievēršoties alternatīvām eksperimentēšanas estētikām un sociotehniskām attiecībām. Lekcijas respondents būs filozofs **Ainārs Kamoliņš**. Kopīgajā diskusijā abi pētnieki aplūkos zinātnisko eksperimentēšanu kā ekoloģiski iesakņotu, ar ietekmi uz vidi saistītu un konkrētās situācijās veidotu praksi, uzdodot jautājumus par ekspertīzes lomu daudzū vienlaicīgu krīžu laikā.

Piektdien, 23. oktobrī, plkst. 12.00 māksliniece **Maija Demitere** vadīs Eiropas Mediju mākslas platformas (EMAP) sesiju **“Par ilgtspējīgu digitālās mākslas radīšanu”**, bet **plkst. 14.30 Rasa Šmite** un kanādiešu māksliniece **Džeina Tinglija (Jane Tingley)** vadīs SensUs sesiju **“Par paplašinātajām klimata realitātēm”** ar XR darbu demonstrējumiem. Piektdienas sesijām varēs pievienoties arī tiešsaistē, iepriekš reģistrējoties Eventbrite platformā.

Festivāla izstādes būs apskatāmas līdz 12. decembrim. Darba laiks:

Izstāde “Klimata iztēle”: Latvijas Nacionālās bibliotēkas izstāžu zāle (Mūkusalas iela 3),
pirmdien–piektdien 10.00–20.00, sestdien 11.00–18.00.

Izstāde “Pamudinātā evolūcija”: RIXC galerija (Lenču iela 2), trešdien–sestdien 12.00–18.00.

Ieeja izstādēs ir bez maksas. Grupu apmeklējumiem aicinām pieteikties iepriekš, rakstot uz rixc@rixc.org.

Plašāka informācija pieejama festivāla mājaslapā: <https://festival2026.rixc.org/>

Reģistrācija festivāla simpozijam Eventbrite platformā: [šeit](#)

Festivālu producē Jauno mediju kultūras centrs RIXC:

Festivāla kuratori: Rasa Šmite un Raitis Šmits

Festivāla producente: Agnese Baranova (agnese@rixc.org)

Festivāla un preses koordinatore: Lelde Gūtmane (rixc@rixc.org)

Simpozija koordinatore: Daina Siliņa (daina@rixc.org)

PR stratēģijas koordinatore: Līva Siliņa (rixc@rixc.org)

Atbalstītāji un partneri

Valsts kultūrkapitāla fonds, Rīgas valstspilsētas pašvaldība, Pro Helvetia, Eiropas Savienības programma “Radošā Eiropa” projekta “EMAP Expanded” ietvaros, Ziemeļvalstu Kultūras punkts, LG Electronics, nodibinājums “Liepāja 2027”, Reverie, Arts Council Tokyo.

Informatīvie atbalstītāji

Arterritory, We Make Money Not Art, Satori, Echo Gone Wrong.

Kontaktinformācija medijiem:

Lelde Gūtmane, festivāla un preses koordinatore, +371 28365323

Agnese Baranova, festivāla producente, +371 29635167

Līva Siliņa, PR stratēģijas koordinatore, +371 25358541

Jauno mediju kultūras centrs RIXC / RIXC galerija / Festivāla informācijas centrs

Adrese: Lenču iela 2, Rīga, LV-1010, Latvija

E-pasts: rixc@rixc.org
Tālrunis: +371 26546776 (birojs)
www.rixc.org | <https://festival2026.rixc.org/>

Pielikums 1

PROGRAMMA

CETURTDIENA, 22. OKTOBRIS – TIKAI KLĀTIENĒ

10.00 | Preses konference Latvijas Nacionālās bibliotēkas izstāžu zālē (klātienē)

13.00–15.30 | W1 – Par māksliniecisko eksperimentēšanu (klātienē)

Darbnīca ar Filipu Sormani (*Philippe Sormani*)

16.00 | Festivāla ievadlekcija – “Rewilding the Lab” (klātienē)

Filips Sormani, respondents Ainārs Kamoliņš

18.00 | Starptautiskās izstādes “Klimata iztēle” atklāšana LNB (klātienē)

PIEKTDIENA, 23. OKTOBRIS – KLĀTIENĒ UN TIEŠSAISTĒ

12.00–14.00 | W2 – Par ilgtspējīgu digitālās mākslas radīšanu (klātienē/tiešsaistē)

EMAP sesija – izstādes mākslinieku prezentācijas, diskusijas un darbnīca ar Maiju Demiteri

14.30–16.30 | W3 – Par paplašinātajām klimata realitātēm (klātienē/tiešsaistē)

SensUs sesija ar Rasu Šmiti un Džeinu Tingliju (*Jane Tingley*)

16.30 | Ieskats nākotnē – Paplašinātās realitātes: Liepāja 2027 (klātienē/tiešsaistē)

18.00 | Izstādes “Pamudinātā evolūcija” atklāšana RIXC galerijā (tikai klātienē)

24. oktobris–12. decembris, 2026 RIXC

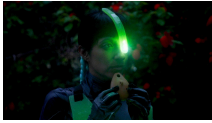
Pamudinātā evolūcija

Rasa Šmite un Raitis Šmits

RIXC galerija
Lenču iela 2
Rīga, Latvija

Pielikums 2

Attēlu paraksti

Patricia Domínguez. "Augu matrica" (Matrix Vegetal), 2021–2022. Kadrs no video.

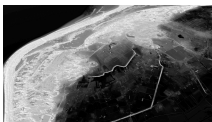
Ryu Furusawa. "Plūdmaiņu vidū #3" (Mid Tide #3), 2024. Skats no instalācijas Rezidenta9 Bukarestē, Rumānijā, 2025.
Foto: Ryu Furusawa

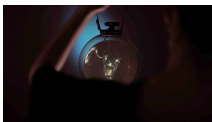
Anne Duk Hee Jordan, Pauline Doutreluingne. "Lielais mielasts" (Brakfesten – La Grande Bouffe), 2022. Kadrs no filmas.

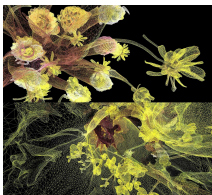
knowbotiq. Kadrs no videodarba "sentient: rhizomatic proprietors", 2025.

Benedikt Terwiel. "Zeme pirms pēdējās" (Land before Last), 2024–2025. Kadrs no video.

Jurģis Peters, Laura Beloff. "Muša" (The Black Fly), 2025. Skats no instalācijas Imatrā, Somijā, 2025.

Rasa Šmite, Raitis Šmits. "Pamudinātā evolūcija" (Prompted Evolution), 2025–2026.

8)

RIXC publicitātes attēls.

